

Na Štajarskem n. pr. se pečajo le s popravami pri kulturah.

Jaz ne mislim danes podrobneje govoriti o načrtu postave, temveč le zagovarjati koristi štajarske dežele, ki je bila hudo prizadeta po zadnji regulaciji. Štajarska dežela spada med one, katerih prebivalstvo se z vso pravico pritožuje, da mora nositi krivična bremena, in to je še občutljiveje za prebivalstvo.

Kako pa se je to zgodilo? Že gosp. poročevalec je naglašal v svojem poročilu, da je za časa regulacije zemljiškega davka nameravala vlada stalni katastralni prinos zvišati za polovico. Naravno je torej, da so se v istem smislu trudili tudi poročevalci v deželnih in okrajnih komisijah. In to se jim je posrečilo posebno v onih deželah, kjer so hoteli hitro izvršiti delo ter določiti tarife. Druge dežele pa so čakale, da so mogle primerjati.

Med tiste deželne komisije, kjer so hitro izvršili delo, spada tudi Štajarska. Na podlagi določenih tarifov so okrajne komisije cenile. In tako se je zgodilo, da so na Štajarskem čisti dohodek zvišali od 7.653.000 gld. na 11.220.000 gld. To zvišanje je porazdeljeno na vse dele dežele. Navesti hočem le eden vzgled. V okraju Bruck so zvišali čisti katastralni dohodek od 282.274 gld. na 576.836 gld., v okraju Felzbach od 638.147 gld. na 1.017.490 gld., v okraju Maribor od 738.809 gld. na 1.171.896 gld. Sicer so pozneje nekoliko znižali te številke, vendar pa je sedanji katastralni čisti prinos višji za več ko tri milijone od prejšnjega. Na Štajarskem so kmetje, ki sedaj plačujejo toliko davka, kakor je preje znašal čisti katastralni dohodek. To zagovarjajo, češ, da je svoj čas ob prehodu k stalnemu katastru štajarska dežela dobila nekaj olajšave. To pa še ne dokazuje, da olajšava ni bila opravičena. Ko bi danes veljalo to načelo, morale bi sedaj prevzeti večja bremena vse dežele, ki so pri regulaciji dobile olajšave. Dokazov imam premnogo, kako so v raznih deželah merili z raznim merilom. Toda ne bodem jih navajal, da ne poreče kdo, da hočem sedaj bremena zvrčati na druge dežele.

Gotovo je, da so popolnem opravičene mnoge pritožbe na Štajarskem glede visokega zemljiškega davka. Na Štajarskem sploh ni mogoče družih zemljišč dati v najem, ko travnike, a teh je malo v primeri z njivami. Na Štajarskem ni najemnikov, kar dokazuje, da je gospodarski položaj te dežele jako težaven.

Vprašanje je, ali je mogoča za Štajarsko primerna olajšava na podlagi te postave. To je odvisno od znižanja glavne svote zemljiškega davka in od visokosti zneska, ko bi se znižal za Štajarsko. In že danes moram odločno naglašati, da je znižanje za Štajarsko v znesku 215.000 gld. mnogo prenizko. Gospoda moja! Prošnje, deputacije in na tisoče reklamacij pričajo, da je poljedelsko prebivalstvo na Štajarskem preobremenjeno.

V poštev pa je treba jemati, da je glavna kultura na Štajarskem vinoreja. Ta pa je v zadnjih desetletjih tako opešala, da se komaj tretjina pridelja, kakor prejšnja leta. Uzrok je ta, da je že stoletja ena in ista kultura vedno na istem zemljišču. Zemlja je slabša, izsesana, in le isti še nekaj pridelajo, ki mnogo žrtvujejo, posebno umetnih gnojil. A kmet nima denarja in dr. Kronawetterju bodi povedano, da večkrat tudi veleposestnik ne.

Upam, gospoda moja, da bodo ti razlogi nekoliko veljali in da bode visoka vlada blagohotno ozirala se na pritožbe štajarske dežele. Sicer pa bodem glasoval za predlog manjšine, da se zemljiški davek zniža za poltretji milijon.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Šoštanju.

Pod vodstvom čč. oo. Doljaka in Vrhovca iz Jezusove družbe se je obhajal v župni cerkvi sv. Mihaela v Šoštanju misijon od dne 17.—25. majnika. Da bi bili v prejšnjih časih kedaj izvanredni delavci, misijonarji, obdelovali srca tukajšnjih vernih, se ne vé nikdo spomniti. Bogu bodi hvala, da je tudi ta prvi misijonski poskus tako blagoslovil! Nad 3300 obhajancev bo ohranilo ta zlati čas gotovo v vednem spominu.

Zares pastirsko-modra je bila misel, ponuditi tudi prebivalcem trga Šoštanj priliko, posebej v svoji trški podružni cerkvi poslušati čč. misijonarje. Zdaj nima pač nikdo izgovora, da se ni mogel udeležiti sv. misijona radi gneče ljudij v župni cerkvi, ali radi nevednosti slovenskega jezika. V obojem oziru se jim je ustreglo v trški cerkvi od dne 25.—28. majnika.

Daj Bog rast duhovni setvi, da bi tudi srca tistih, ki so prišli samo poslušati, pa niso pristopili k sv. zakramentom, Bog pretresel in omehčal vsaj za prihodnjo, če možno — renovacijo sv. misijona! Bog povrni trudapolno delovanje čč. misijonarjev in drugih čč. gg. spovednikov, ki so deloma od daleč prihiteli domačinom v pomoč, osobito vlč. g. dekan iz Škal, ki je skoraj vsak dan tako požrtovalno prihajal v spovednico.

Srca župljanov ne bodo pozabila ganljivih pridig, ne zares impozantne procesije z misijonskim križem, ne pretresljive pridige ob sklepu pod milim nebom pred cerkvijo. V tem nepozabljivem spominu bodo vedno tudi vpletene osebe obeh gg. misijonarjev, spovednikov in se posebno domačega č. g. župnika, ki je omogočil ta prvi misijon in toliko za-nj žrtvoval. Šoštanjčan.

Gospodarske stvari.

Občine, potegnite se za ribstvo!

Pred kratkim je došel na vse občine od c. kr. glavarstev na Štajarskem ukaz, naj se točno izpolnjuje § 10 štajarske vodne postave za razširjanje in vzdrževanje rib. V tem ukazu se pešanje riboreje odločno podtika nečednosti tekočih vod, zlasti ker se pri pilah (žagah) meša in trosi žaganje v vodo. Ker pa se to ne da zabraniti, (kajti ne more se pila tako urediti, da ne bi se trosilo žaganje k vodnemu kolesu), in ker se je to godilo enako od časa, ko so kmetje pri nas začeli les rezati (pred več sto leti), pa je bilo vse eno prej dosti rib, misliti smo začeli na neki drugi uzrok, čemu hira riboreja. In ta je gotovo postava o ribstvu ali ribolovstvu, katera sedaj pri nas tako rekoč visi v zraku.

Z letom 1848. so nehale desetine in tlaka, ostale pa še mnoge stare pravice grajščinam. Med temi je bilo tudi lovljenje rib, katero pravico so dajale grajščine po svojih oskrbnikih v najem komurkoli. Vsled splošne postave o zastaranju pa so grajščinam sedaj te pravice tudi zastarele in odpadle. Po nekod so se potegnile za to občine in tudi dobile v svojo oblast ribstvo, drugod, kjer se pa te ne ganejo (marsikje še ne vedo ljudje o tem), ondi pravim, se pa ribam hudo godi. Vidi se, da ribstvo sedaj nima gospodarja in kjer tega ni doma, kaj se godi, vsakdo zna!

Godi se namreč, da tak oskrbnik oddaje po navadi pravico loviti ribe, ali dobro vedé, da ni opravičen več za to, daje ga zakupniku z opombo: na nedoločen čas. To pomenja, dokler mu pravico kdo ne izmuzne.